

บทที่ 4

ผู้อ่านกับการอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์

การอ่านเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาค้นคว้า ความสำเร็จในการศึกษาค้นคว้ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของทักษะการอ่าน การศึกษาค้นคว้าต้องอาศัยการอ่านมากกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการศึกษาค้นคว้าคือ ผู้ที่สามารถอ่านงานเขียนได้ดีพอที่จะเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้อย่างถ่องแท้ ผู้ที่ไม่ประสบความสำเร็จคือ ผู้ที่ไม่รู้สาเหตุที่ทำให้ตัวเองไม่มีความสามารถที่ดีในการอ่าน จึงไม่สามารถแก้ไขปรับปรุงทักษะการอ่านของตนเองได้

การที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่าน ผู้อ่านจะต้องแยกแยะความแตกต่างระหว่างการเป็นผู้อ่านที่ดีกับการเป็นผู้อ่านที่มีความสามารถในการอ่านไม่ดี ซึ่งจะช่วยให้ค้นพบข้อบกพร่องในการอ่านและได้ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงนิสัยในการอ่าน ผู้อ่านควรจะรู้ว่าผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพกับผู้อ่านที่ไม่มีประสิทธิภาพแตกต่างกันอย่างไร ควรเรียนรู้ทักษะและเทคนิคการอ่านที่มีประสิทธิภาพที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการอ่านแต่ละประเภท นอกจากนี้ ผู้อ่านยังจำเป็นต้องฝึกฝนการอ่านอย่างสม่ำเสมอและมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน ผลจากการที่ผู้อ่านได้ใช้ความพยายาม ดังกล่าว จะช่วยให้สามารถอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การเข้าใจเอกสารสิ่งพิมพ์อย่างถูกต้องแม่นยำ รวดเร็ว และเพลิดเพลิน สามารถอ่านได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของการอ่านนั้น ๆ และเลือกวิธีการอ่านได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ผู้อ่านที่ขาดประสิทธิภาพในการอ่านคือ ผู้อ่านที่ไม่สามารถแยกแยะจุดมุ่งหมายของการอ่านและจะใช้วิธีการอ่านแบบเดียวกันทุกเรื่อง ผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพจะอ่านอย่างตั้งใจเพื่อจับความหมายและความคิดจากเรื่องที่อ่าน ระบุดจุดมุ่งหมายของการอ่าน ความเร็วในการอ่านขึ้นอยู่กับ

ประเภทของการอ่านที่แตกต่างกัน ดังนั้น การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่อไปนี้

1. การอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายของการอ่านมี 2 ด้านคือ อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ และอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน

■ ตัวอย่างจุดมุ่งหมายของการอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ ได้แก่

- เพื่อหาใจความหลักและรายละเอียดที่สำคัญของข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง
- เพื่อหาคำตอบของคำถาม
- เพื่อแก้ปัญหา
- เพื่อประเมินความถูกต้องของข้อเท็จจริงที่อ่านและทักษะที่ผู้เขียนแสดงไว้
- เพื่อให้ข้อมูลภูมิหลังที่จะช่วยให้การตัดสินใจของผู้อ่านมีคุณค่า

■ ตัวอย่างจุดมุ่งหมายของการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ได้แก่

- เพื่อค้นพบว่า มีอะไรเกิดขึ้นในกิจการบางอย่าง
- เพื่อติดตามกีฬาที่ชอบ
- เพื่อเรียนรู้ความคิดของบุคคล
- เพื่อค้นหาโฆษณา
- เพื่อติดตามอ่านการ์ตูนหรือเรื่องขำขัน
- เพื่ออ่านบทความหรือบทปกิณกะที่สนใจ
- เพื่อติดตามรายการโทรทัศน์ วิทยุ และภาพยนตร์

ก่อนเริ่มอ่าน ผู้อ่านจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่านครั้งนั้นก่อน และตั้งคำถามที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายไว้ล่วงหน้า แล้วอ่านอย่างตั้งใจให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

2. การมีสมาธิในการอ่าน

การมีสมาธิในการอ่านทำให้เกิดความเข้าใจที่ดี และมีอิทธิพลต่อองค์ประกอบอื่น ๆ คือ ความเร็วในการรับข้อมูล ความจำ ความสามารถในการจำข้อมูล และความสามารถในการอ่านที่ไม่ถดถอย

ผู้อ่านจะมีใจจดจ่ออยู่กับเรื่องที่อ่านได้ในเงื่อนงำต่อไปนี้

- 1) ความยากง่ายของคำศัพท์ในเรื่องที่อ่านไม่ยากเกินไปสำหรับผู้อ่าน
- 2) เนื้อหาไม่ยากเกินไปและไม่เป็นนามธรรมจนเกินไป
- 3) เรื่องที่อ่านมีการเรียบเรียงเป็นลำดับง่ายแก่การเข้าใจ
- 4) การออกแบบรูปเล่ม การพิมพ์ คุณภาพและสีของกระดาษที่ใช้ในการพิมพ์ดึงดูดความสนใจ
- 5) ผู้อ่านมีจุดมุ่งหมายในการอ่านและสนใจเรื่องที่อ่าน
- 6) ผู้อ่านไม่มีความวิตกกังวลที่ทำให้ใจลอย
- 7) สถานที่ที่อ่านไม่มีเสียงรบกวน เช่น เสียงอึกทักจากเครื่องจักร เครื่องยนต์ เสียงคนเดินผ่านไปมา เสียงโทรศัพท์ เป็นต้น
- 8) การใช้ความเร็วในการอ่านที่เหมาะสม ไม่เร็วเกินไปหรือช้าเกินไป ใช้ความเร็วในการอ่านได้เหมาะสมกับความยากง่ายของเรื่องที่อ่าน
- 9) สุขภาพดี ไม่เจ็บป่วย และจิตใจไม่เหนื่อยล้าหรือท้อถอย
- 10) สภาพทางกายภาพดี ได้แก่ แสงพอเพียงไม่สว่างเกินไปหรือสลัวเกินไป ระยะสายตาห่างจากเอกสารที่อ่านประมาณ 18 นิ้ว โต๊ะเก้าอี้ที่นั่งอ่านมีความสูงเหมาะสม แล้วพิงได้ตรง และไม่แข็งหรือนุ่มเกินไป ผู้อ่านรู้สึกสบายขณะนั่งอ่าน

การอ่านเพื่อการศึกษาค้นคว้า (study reading) กับการอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ (critical reading)

การอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้าเป็นการอ่านที่ใช้เมื่อต้องการความเข้าใจในการอ่านให้มากที่สุด เมื่ออ่านแล้วอาจจะอ่านซ้ำอีก จดบันทึก และพิจารณาความหมายและแนวคิดจากเรื่องอย่างถี่ถ้วน หรือใช้เมื่อต้องการทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านโดยตลอดเพื่อเรียนรู้และเก็บรักษาข้อมูลไว้ เพื่อแก้ปัญหาและเพื่อการเตรียมตัวสอบ

การอ่านเพื่อศึกษาค้นคว่าเน้นความสามารถที่สำคัญ 2 ประการ คือ ความเข้าใจและการจับประเด็นรายละเอียดหลัก และรายละเอียดรองทั้งหมดได้อย่างสมบูรณ์ วิธีการอ่านเพื่อศึกษาค้นคว่าให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องใช้วิธีการที่เป็นระบบซึ่งอาจจะ

แตกต่างกันไปสำหรับผู้่านแต่ละคน ผู้่านแต่ละคนอาจเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับตัวเองที่จะช่วยให้ตัวเองสามารถอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ก็มีแนวทางที่สามารถจะเสนอแนะให้ผู้ที่ต้องการอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการและจุดมุ่งหมายของตัวเองได้ดังนี้

ขั้นแรก อ่านคร่าว ๆ (skimming) เพื่อศึกษาขอบเขตเนื้อหาของเรื่อง จับใจความหลักและข้อสรุปหลัก ๆ ของเรื่อง

ขั้นที่สอง จดบันทึกความคิดโดยทั่วไปของผู้เขียนอย่างย่อ ๆ โดยใช้คำพูดหรือสำนวนภาษาของตัวเองเพื่อช่วยให้เข้าใจและจำรายละเอียดที่เกี่ยวข้องทั้งหมดได้ และที่สำคัญการจดบันทึกช่วยให้ผู้อ่านคิดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและเรียบเรียงความเข้าใจได้อย่างมีความหมาย การจดบันทึกไม่ควรทำด้วยการลอกข้อความหรือประโยคจากเอกสารหรือหนังสือที่อ่าน ควรจะย่อประเด็นสำคัญ ๆ เพื่อช่วยให้ตัวผู้อ่านเข้าใจและสัมพันธ์กับข้อเท็จจริงที่ผู้อ่านเคยรู้แล้วได้

ขั้นที่สาม แยกแยะจุดมุ่งหมายของตัวเองที่ต้องการศึกษาเรื่องนี้หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่งของเนื้อหาวิชานี้

ขั้นที่สี่ ตั้งคำถามสำหรับหัวข้อแต่ละหัวข้อที่อ่าน เขียนคำถามเหล่านี้ไว้ใต้หัวข้อแต่ละหัวข้อ การตั้งคำถามที่สอดคล้องกับหัวข้อและหาคำตอบได้ถูกต้องจะช่วยให้อ่านมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านครบถ้วน

ขั้นที่ห้า ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างใจความหลัก (main ideas) กับรายละเอียดที่สนับสนุนใจความหลัก (supporting details) และความสัมพันธ์ระหว่างใจความหลักกับประเด็นหลักของเรื่อง (central theme)

ขั้นสุดท้าย เมื่ออ่านจบเรื่อง หรือจบบท หรือจะทำเป็นระยะ ๆ ก็ได้ ผู้อ่านควรย่อประเด็นสำคัญที่ได้จากการตอบคำถาม จัดทำในรูปแบบที่มีหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อยและการเรียงลำดับเนื้อหาเพื่อช่วยย้าให้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่าน และเป็นประโยชน์ในการกลับมาทบทวนได้อีกในภายหลัง

เมื่อผู้อ่านได้อ่านเพื่อศึกษาค้นคว้าโดยการแยกแยะและเรียนรู้ข้อมูล ทำความเข้าใจและจดจำข้อมูล และคิดต่อเนื่องแล้ว บางครั้งผู้อ่านจะพบว่า ยังไม่เพียงพอต่อ

การค้นหาข้อมูล ผู้อ่านควรจะต้องประเมินสิ่งที่อ่านได้ นั่นคือเป็นผู้อ่านที่สามารถวิเคราะห์วิจารณ์ได้

ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์

การอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ครอบคลุมถึงการเปรียบเทียบ การวิเคราะห์ การประเมินข้อมูล และการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและความคิดที่ผู้เขียนเสนอไว้

จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการอ่านเชิงวิเคราะห์ก็เพื่อค้นพบว่า รายละเอียดที่ผู้เขียนเสนอไว้นั้นสนับสนุนความคิดที่เขาเสนอไว้และสนับสนุนข้อสรุปที่เขาสรุปไว้หรือไม่ หากผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายที่จะจูงใจหรือชวนเชื่อผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพจะต้องสามารถประเมินได้ว่า ข้อมูลเหล่านั้นน่าเชื่อถือหรือไม่โดยที่ไม่มีอคติต่อความคิดของผู้เขียน

ในการอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ ผู้อ่านจำเป็นต้องอ่านทำความเข้าใจและจับประเด็นหลักและรายละเอียดของเรื่องตามวิธีการของการอ่านเพื่อการศึกษาค้นคว้าให้ได้เสียก่อน แล้วจึงพิจารณาข้อมูลเปรียบเทียบ วิเคราะห์ ประเมิน และแสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นการวิเคราะห์วิจารณ์

ดังนั้น การอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์จึงหมายถึง

- การอ่านในระดับที่สูงกว่าการเข้าใจเนื้อเรื่องและความคิดของผู้เขียนที่แสดงไว้ให้เห็นและสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของความคิดต่าง ๆ ในเนื้อเรื่องได้
- การอ่านที่ผู้อ่านสามารถระบุถึงความคิดหรือความสัมพันธ์ระหว่างความคิดซึ่งผู้เขียนมิได้แสดงไว้ให้เห็น แต่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้
- การอ่านที่ผู้อ่านสามารถเจาะลึกลงไปได้นับเนื้อเรื่องที่เห็น และพยายามที่จะค้นพบความเป็นจริงทั้งหมดที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ผู้อ่าน รวมถึงการสื่อความหมายทางอ้อมและเจตนาของผู้เขียนที่ซ่อนเร้นอยู่
- การอ่านที่ผู้อ่านไม่เพียงแต่ค้นพบว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องอะไรเท่านั้น แต่ยังสามารถค้นพบว่า ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

- การอ่านที่ผู้อ่านไม่เพียงแต่เข้าใจเนื้อเรื่องเท่านั้น แต่ยังสามารถหาข้อสรุปได้ จับความที่ผู้เขียนแสดงเป็นนัยได้ ประยุกต์เนื้อหา และประเมินแบบฉบับ (style) การเขียนของผู้เขียนได้

- การอ่านที่ผู้อ่านไม่เพียงแต่จำเนื้อเรื่องที่อ่านได้และเล่าเรื่องที่อ่านได้เท่านั้น แต่ยังสามารถคิดอย่างวิเคราะห์วิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

ผู้อ่านที่ดีจำเป็นต้องอ่านอย่างวิเคราะห์วิจารณ์ นอกเหนือจากอ่านเพื่อความเข้าใจ เนื้อหาในเรื่องที่อ่านเท่านั้น เนื่องจากนักเขียนที่ยิ่งใหญ่และมีชื่อเสียง หรือผู้เขียนที่ ตั้งใจเขียนให้งานเขียนของตนเองมีประสิทธิภาพนั้นจะไม่ได้ให้แต่เนื้อหาของเรื่องแก่ ผู้อ่านเพียงอย่างเดียว ผู้เขียนเหล่านั้นจะพยายามนำผู้อ่านให้ลงลึกไปค้นพบทัศนคติของเขาและพยายามโน้มน้าวให้ผู้อ่านคล้อยตาม ผู้เขียนที่ดีมักจะต้องการให้ผู้อ่านวิจารณ์ งานเขียนของตัวเอง ดังนั้น การอ่านเชิงวิเคราะห์จึงไม่ใช่การที่ผู้อ่านไปลบหลู่ผู้เขียน แต่จะเป็นเรื่องที่ทำเพื่อสร้างสรรค์มากกว่าเป็นการทำลาย

คุณลักษณะของผู้อ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์

การอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์เป็นการอ่านระดับสูงกว่าการอ่านเพื่อความเข้าใจ เรื่องที่อ่าน ดังนั้น ผู้ที่จะอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ได้ประสบความสำเร็จต้องมีความ สามารถดังต่อไปนี้

1. เข้าใจและจำความหมายของคำศัพท์ได้
2. เลือความหมายของคำศัพท์ที่มีหลายความหมายได้เข้ากับเนื้อเรื่องที่อ่าน
3. ตีความหมายของภาษาที่เปรียบให้เห็นภาพหรืออุปมา (figurative language) ได้นอกเหนือจากความหมายตรงตามคำ (literal meaning)
4. ตัดสินใจระบุนใจความหลักของเรื่องได้ตรงกับที่ผู้เขียนตั้งใจสื่อให้ผู้อ่าน
5. เล่าเรื่องที่อ่านโดยใช้คำพูดของตัวเองได้ตรงกับเนื้อเรื่องที่อ่าน
6. มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละส่วนของเนื้อเรื่อง และความสัมพันธ์ ของทุกส่วนที่รวมกันเป็นเนื้อเรื่องทั้งหมด
7. เข้าใจรูปแบบการเขียนและเรียบเรียงของผู้เขียน

8. ระบุจุดมุ่งหมาย ความตั้งใจ ทักษะ และความลำเอียงที่ผู้เขียนแสดงไว้ในเรื่องได้ หรือรู้ว่าผู้เขียนกำลังกล่าวถึงผู้ใด

9. จับใจความที่แสดงเป็นนัย (inference) ซึ่งผู้เขียนไม่ได้กล่าวไว้โดยตรงได้

10. จับประเด็นที่แสดงอารมณ์ (mood) อารมณ์ขัน (humor) เสียดสี (satire) ประชด (irony) และท่วงทำนองการเขียน (tone) ได้

นอกจากความสามารถข้างต้นแล้ว ผู้อ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์จะต้องมีสิ่งต่อไปนี้

1. ความรู้และภูมิหลังที่จำเป็นสำหรับการวิเคราะห์และประเมินเรื่องทีอ่าน ต้องเป็นภูมิหลังที่กว้างขวางเกี่ยวกับความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง ทั้งความรู้ทั่วไปและความเฉพาะ เช่น ถ้าจะอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องเศรษฐกิจ ผู้อ่านต้องมีภูมิหลังเกี่ยวกับความรู้ด้านเศรษฐกิจอย่างกว้างขวาง

2. ทักษะเฉพาะที่จะช่วยให้ผู้อ่านมีการตอบสนองและแสดงออกต่อเรื่องที่อ่าน หรือต่อความคิดของผู้เขียน ได้แก่

1) ทักษะการอ่านที่มีการตั้งคำถามอยู่ในใจตลอดเวลาที่อ่าน

2) ทักษะในการคิดอย่างมีเหตุผล หยิบยกประเด็นข้อผิดพลาดได้อย่างมีเหตุผล และตัดสินใจว่า ข้อมูลสอดคล้องกับความรู้ที่เป็นที่ยอมรับหรือไม่

3) ทักษะในการแยกแยะความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น

4) ทักษะในการแยกอคติส่วนตัวออกไปในขณะที่อ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ ซึ่งผู้อ่านจะต้องพยายามอย่างมากที่จะค้นหาความคิดเห็นและความรู้สึกส่วนตัวไม่ให้มีอิทธิพลเหนือการประเมินเรื่องทีอ่าน

3. ความรู้สึกไวต่อเรื่องที่อ่าน และเข้าใจและเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว

เนื่องจากความสามารถและทักษะที่จำเป็นสำหรับการเป็นผู้อ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมีหลายประการดังกล่าวมาแล้ว ผู้อ่านที่จะอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ได้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องมีความตั้งใจและพัฒนาตัวเองให้มีความสามารถและทักษะทั้งหมดนั้น

คุณสมบัติที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์

คุณสมบัติที่มีอิทธิพลต่อความสามารถของผู้อ่านในการอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ มี 4 ประการ (Dagostino and Carifio, 1994 : 53-61)

1. วุฒิภาวะ (maturity) หมายถึง ความสามารถทางด้านสติปัญญาและอารมณ์ของผู้อ่านสามารถตีความไกลจากเนื้อความที่อ่านได้ ผู้อ่านต้องศึกษาเนื้อเรื่องที่อ่านอย่างถี่ถ้วนในขณะที่เดียวกันก็ใช้ความสัมพันธ์ทางสติปัญญาและอารมณ์ไปพร้อมกัน

การแสดงถึงวุฒิภาวะในการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการสำรวจเรื่องได้อย่างเป็นระบบ มีเกณฑ์ในการอ่าน มีการควบคุมความลำเอียงส่วนตัว จับประเด็นหลักและจุดเน้นของเรื่องได้ และใช้การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

ตัวบ่งชี้ 6 ประการที่แสดงถึงวุฒิภาวะ

- 1) ความรู้สึกมั่นคงและพอเพียง
- 2) ความเข้าใจตัวเองและผู้อื่น
- 3) เข้าใจคุณค่าและเป้าหมายประชาธิปไตย
- 4) มีเจตคติและวิธีการแก้ปัญหา
- 5) มีวินัยในตัวเอง มีความรับผิดชอบและมีเสรีภาพ
- 6) มีเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อการเปลี่ยนแปลง

เมื่อผู้อ่านมีวุฒิภาวะเหล่านี้ จะทำให้ผู้อ่านตรงไปตรงมา และเปิดใจกว้างในการอ่านเนื้อหาต่าง ๆ

ผู้อ่านที่มีวุฒิภาวะจะมีคุณสมบัติเหล่านี้

- 1) สนใจเรื่องที่อ่าน
- 2) ตระหนักถึงความรับผิดชอบของตัวเอง
- 3) ขยายความสนใจในการอ่านให้กว้างและลึกลงไป
- 4) มีสมรรถภาพในการอ่านที่สามารถเข้าใจความหมาย ตีความหมายได้อย่าง

มีเหตุผล ประยุกต์ใช้ความคิดจากการอ่านได้ มีการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลในการวิเคราะห์วิจารณ์และสื่อความหมายได้ดี

2. เจตคติและบุคลิกลักษณะ (attitudes and dispositions)

เจตคติของผู้อ่านมีความสัมพันธ์กับตัวแปรและอย่างเช่นแรงจูงใจ ความอคติ ค่านิยมและความเชื่อ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานในการคิด ประเมิน และพัฒนาการ เสนอเหตุผล

บุคลิกลักษณะ หมายถึง แนวโน้มในการแสดงออกในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เป็นพื้นฐานในการแสดงอารมณ์และเจตคติต่อสภาพแวดล้อมอื่น ๆ

ผู้อ่านเชิงวิเคราะห์หวัหระจรมต้องมีเจตคติและบุคลิกลักษณะในเรื่องต่อไปนี้

- 1) มีเจตคติที่ดีต่อการแสดงความรู้หรืออยากเห็น สงสัย และตั้งคำถาม
- 2) อ่านซ้ำ คิด เปิดใจกว้าง และมั่นคง
- 3) เข้าใจข้อความกำกวม มีการตัดสินใจที่เหมาะสม
- 4) ค้นหาความหมายและความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุและผล
- 5) คิดรอบคอบและช่างสงสัย
- 6) ตรงไปตรงมา
- 7) ใจจดจ่อกับเรื่องที่อ่าน
- 8) รู้สึกมั่นใจพอที่จะถามและเผชิญกับข้อคิดใหม่ ๆ
- 9) มีความเป็นระบบ ยืดหยุ่น และโปร่งใส

3. ความรู้และประสบการณ์ (knowledge and experiences)

ความรู้มี 2 ลักษณะ คือ ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง และความรู้ที่เป็นแนวคิด (conceptual knowledge) ส่วนประสบการณ์เกิดจากการได้เคยเข้าร่วมในเหตุการณ์ และจากการมีส่วนร่วมและการสังเกต

ผู้อ่านที่จะเข้าใจเหตุการณ์จากการอ่านได้ดีขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมที่พบเห็น เหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกันเมื่อผู้อ่านมีทั้งความรู้และประสบการณ์จะช่วยให้เกิดความ เข้าใจและอ่านอย่างวิเคราะห์วิจารณ์ได้

4. ความสามารถในการอ่าน (reading ability)

ความสามารถในการอ่านที่จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ ได้มีดังนี้

1) อยากรู้ อยากเห็นอย่างกระตือรือร้นและต่อเนื่องเกี่ยวกับคุณค่าของเรื่อง
ที่อ่าน ความเชื่อถือได้ และข้อเท็จจริง

2) สมรรถภาพในการที่จะจัดระบบความคิดที่ได้รับจากการอ่านได้จนถึงระดับ
ที่ซับซ้อนหรือเป็นนามธรรม ลึกลงไปถึงความคิดที่ซ่อนอยู่ภายในหรือผู้เขียนไม่ได้
กล่าวถึงโดยตรง และมีการตัดสินใจที่ทะลุปรุโปร่งสามารถประเมินให้เหตุผลได้

3) รับรู้เนื้อหาที่อ่านทั้งในแง่ของความคิดทางสังคมและส่วนตัวของผู้เขียนได้
อย่างเต็มที่

4) เข้าใจอย่างลึกซึ้งและทะลุปรุโปร่งในการประยุกต์ความคิดที่ได้รับจากการ
อ่าน โดยเฉพาะการเรียบเรียงความคิดจนกระทั่งเกิดความคิดความเข้าใจใหม่ ๆ ขึ้นได้
และนำไปใช้ในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องได้

คุณสมบัติต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะมีอิทธิพลที่จะส่งเสริมให้ผู้อ่านสามารถ
อ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ได้.

แบบฝึกหัด บทที่ 4

1. การอ่านเพื่อความเข้าใจ แตกต่างจากการอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์หรือไม่
อย่างไร

2. วิเคราะห์ตัวเอง และรวบรวมคุณลักษณะของผู้อ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ที่มีอยู่
แล้วในตัวของท่านพร้อมทั้งแสดงคุณลักษณะของผู้อ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ที่ท่านยัง
ขาดอยู่ แล้วให้เขียนแสดงความตั้งใจว่าจะพัฒนาตัวเองอย่างไรให้มีคุณลักษณะเหล่านั้น
ครบถ้วน.